

Folkbildningen mitt i pandemin: Folkhögskolornas ekonomi

— Delstudie A inom Folkbildning i Coronatider. Slutrapport.

INNEHÅLL

Sammanfattning	4
1 Inledning	7
2 Folkhögskolans resursbehov före pandemin	9
3 Hur pandemin drabbade folkhögskolornas verksamhet	10
Det inledande skedet	10
Våren och sommaren 2020	12
Hösten 2020 och vintern 2020–2021	13
Folkhögskolorna har påverkats i mycket hög grad	14
4 Folkhögskolornas ekonomi under pandemin	15
112 folkhögskolor tappade 392 miljoner kronor i intäkter	17
Resultat 2020	22
Folkhögskolornas åtgärder	23
Folkhögskolornas bedömning av ekonomin under 2021	25
Likviditetsbrist	27
Deltagarveckorna – frågor om återkrav och ändrat ingångsvärde	28
Underfinansieringen och regeringens satsning på nya platser	29
5 Stödåtgärder som folkhögskolorna kunnat använda	31
Reduktion av arbetsgivaravgift och ersättning för sjuklönekostnader	31
Korttidsarbete	32
Hyresreduktion	32
Omställningsstöd	33
6 Pandemistöd och framtidsutsikter	35
Folkbildningsrådets bedömningar	35
Folkhögskolorna om framtidsutsikterna	39

Sammanfattning

Coronapandemin har haft mycket stor påverkan på Sveriges folkhögskolor. Alla har ställt om till att bedriva mycket mer av undervisningen på distans. De ekonomiska konsekvenserna, som denna rapport handlar om, ser dock helt olika ut från folkhögskola till folkhögskola.

En femtedel av folkhögskolorna uppger att deras ekonomi går mer eller mindre opåverkad genom pandemin. Det rör sig om folkhögskolor som inte tidigare bedrivit korta kurser i någon större omfattning och som inte har byggt upp intäktsbringande sidoverksamheter.

Men resten av folkhögskolorna har drabbats mer eller mindre hårt. Det rör sig om folkhögskolor med mycket kortkursverksamhet och som har sidointäkter från konferens, logi, restaurang och uthyrning. Dessa sidointäkter har så gott som helt försvunnit på grund av pandemin och de restriktioner som införts.

115 av de 155 folkhögskolorna minskade kortkursverksamheten med närmare 33 000 deltagarveckor – netto blev cirka 31 000 deltagarveckor eftersom några folkhögskolor ökade antalet. Ett tjugotal folkhögskolor är särskilt drabbade. Folkbildningsrådets beslut att inte minskningarna skulle medföra återbetalning av statsbidrag var betydelsefullt.

75 procent av folkhögskolorna hade sammantaget ett intäktsbortfall 2020 på 392 miljoner kronor jämfört med 2019. Det handlade om intäkter från internat, logi/hotell/vandrarhem, konferens, kök/restaurang, studerandeavgifter, kursavgifter, lokaluthyrning, färre anvisningar till Etableringskurs, Studiemotiverande folkhögskolekurs och sfi samt återbetalning till SPSM på grund av inställda kurser och permittering av personal. Intäktsbortfallen fortsätter under våren 2021.

25 procent av folkhögskolorna ökade intäkterna under 2020 med sammanlagt 28 miljoner kronor. De ökade intäkterna gäller fler arbetsmarknadsuppdrag, de nya yrkeskurserna samt de generella statliga stöden.

Av det samlade rörelseresultatet för alla folkhögskolor framgår att en kraftfull konsolidering skett. Folkhögskolorna har gjort mycket stora ansträngningar för att klara ekonomin.

Två typer av kostnadsreduceringar ligger bakom detta i kombination med den dämpande funktion som de statliga stöden har haft. Dels har kostnader uteblivit då verksamhet ställts in och genom de statliga pandemistöd som ersatt till exempel arbetsgivaravgifter och som möjliggjort permittering av personal till låg kostnad för arbetsgivaren. Dels har kostnader skurits bort.

Folkbildningsrådet har befarat att folkhögskolorna under pandemin tvingats till att ha fokus på kostnadsreduceringar i stället för att bygga beredskap för att stå redo att möta samhällsbehoven efter pandemin – vilket visar sig ha skett, då många uppger att ledningsfokus har legat på ekonomi på bekostnad av verksamhetsutveckling.

Folkbildningsrådet har också befarat att viktiga verksamheter och intäktskällor har skurits bort. I underlaget för rapporten framgår det dock inte med någon tydlighet om verksamheter har tagits bort. Snarare är det helheten som riskeras för de folkhögskolor som drabbats särskilt hårt ekonomiskt under pandemin. Ett kompetensbortfall har undvikits med hjälp av de statligt stödda permitteringarna. Konsolideringen av ekonomin har medfört att vissa verksamheter tillfälligt satts på sparlåga, och oro finns för om de går att starta fullt ut igen. Kompetensutveckling, fastighetsunderhåll och investeringar har skjutits upp. En mer bestående omställning verkar också ha skett för några folkhögskolor. Under ytan på ett positivt slutresultat har många åtgärder gjorts som kan ge kännbara konsekvenser för lång tid framöver.

De statliga pandemistöden har inte på långa vägar kompenserat intäktsbortfallet, men har ändå varit betydelsefulla för de flesta folkhögskolor. Det gäller särskilt reduktionen av arbetsgivaravgift och sjuklönekostnader på närmare 61 miljoner kronor.

Korttidspermitteringarna som hälften av rörelsefolkhögskolorna (regionskolorna omfattas inte av flertalet stöd) nyttjat har reducerat kostnaderna med 26,5 miljoner kronor. Omställningsstödet, som nyttjades av 26 folkhögskolor, var sammanlagt cirka 11 miljoner kronor.

Hysesreduktionen nyttjades endast av fyra folkhögskolor till ett samlat belopp om 1,5 miljoner kronor. Merparten av stöden fortsätter att vara sökbara under första halvan av 2021.

Folkbildningsrådet har gjort flera propåer till regeringen om behovet av ett särskilt infrastrukturstöd till folkhögskolorna, men det har ännu inte hörsammats.

Unisont framhåller folkhögskolorna tillsammans med intresseorganisationerna att verksamheten är underfinansierad – samma

sak har Folkbildningsrådet påtalat i budgetunderlaget för 2022–2024 – och att pandemin har förvärrat läget. Det finns en frustration kring ekonomin när folkhögskolorna vill stå fullt redo att fylla behoven av utbildningar i ett samhälle med stora utmaningar efter pandemin.

1 Inledning

Folkbildningen mitt i pandemin är ett samlingsprojekt där *Delstudie A, Folkhögskolornas ekonomi* utgör en del. Syftet är att utveckla kunskap om folkbildningens förutsättningar och arbete i relation till spridningen av Coronaviruset i samhället. Resultaten används som underlag i kontakter med Folkbildningsrådets medlemsorganisationer och med Utbildningsdepartementet samt som en del i återrapporteringen och uppföljningen av folkbildningsverksamheten 2020 och 2021. En samlad analys av hela projektet presenteras senare under våren 2021.

Studien har gjorts i två etapper. Den första etappen berör erfarenheter och resultat under perioden mars–september 2020 och redovisades i en delrapport i oktober. Den andra etappen behandlar ytterligare erfarenheter och resultat insamlade fram till och med mars 2021. Denna slutrapport sammanfattar resultaten för båda etapperna.

Analysen i rapporten utgår från några ekonomiska frågeställningar, som övergripande formulerats så här:

- Vilka konsekvenser får Coronautbrottet på folkhögskolornas ekonomi?
- Vilka faktorer är det som påverkar ekonomin och hur?
- Hur hanterar folkhögskolorna de förändrade ekonomiska förutsättningarna?
- Vilket behov av extra ekonomiskt stöd har folkhögskolorna?

Delstudien utgår främst från material insamlat från folkhögskolornas ledningar genom enkäter och intervjuer:

- Enkät till alla folkhögskolor mars 2020, maj 2020 och januari 2021 samt en snabbenkät i december 2020
- Fyra fokusgruppsintervjuer med folkhögskolerektorer september 2020 och mars 2021

Andra underlag är statistik, olika PM och skrivelser, varav flera delgivits Utbildningsdepartementet. De första enkäterna genomfördes i samverkan

med Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation, RIO, och Offentligägda folkhögskolors intresseorganisation, OFI.

Citaten i rapporten kommer från folkhögskolerektorer som deltagit i fokusgrupperna och som skrivit i enkäternas frisvar. Det finns många citat i rapporten, syftet med det är att belysa de olika sätt som folkhögskolorna har påverkats av pandemin och att komma på insidan av folkhögskolorna under en period som inte liknar någon annan.

2 Folkhögskolans resursbehov före pandemin

Förväntningarna på folkhögskolorna har de senaste åren stegvis ökat och nya resurser har skjutits till för denna utbildningsform. Det finns en hög tilltro till att folkhögskolorna utöver rollen att vara bildnings- och utbildningsaktör för civilsamhällets och kulturens behov också kan göra betydande samhällsinsatser på andra viktiga områden. Behörighetsgivande kurser och yrkesutbildningar har länge ingått i utbudet och det senaste decenniet har olika former av etableringsinsatser blivit en stor och självklar del av folkhögskolornas verksamhet. Därmed har folkhögskolorna fått en tydlig roll i arbetsmarknadspolitiken.

Folkhögskolorna har svarat upp väl mot förväntningarna. Att folkhögskolan lyckas med sin uppgift beror på folkhögskolans pedagogik: mindre grupper, hög lärartäthet, ofta tillgång till internat och en i övrigt genomtänkt pedagogisk miljö. Samtidigt är detta arbetssätt resurskrävande.

Folkhögskolans pedagogiska miljö har i många fall byggts ut till en sammanhängande infrastruktur med fler intäktskällor, som tillsammans med statsbidraget gör att ekonomin håller ihop. Det handlar om internatrum som utanför studietiden omvandlas till vandrarhem och konferensboende, kök som för att få tillräcklig omsättning även är restaurang och studielokaler som samutnyttjas för konferenser och annan uthyrning. Denna utbyggnad av folkhögskolornas verksamhet ökar effektiviteten i resursutnyttjandet i annars småskaliga verksamheter och ger nödvändiga intäkter genom ett överskott, samtidigt som folkhögskolorna på detta sätt blir viktiga mötesplatser som lokala och regionala noder.

De nya resurser som tillkommit har avsett ny verksamhet, nya utbildningsplatser. Folkbildningsrådet och folkhögskolorna har länge påtalat att folkhögskoleverksamheten som helhet är underfinansierad. Det har lett till en sårbarhet som gör att det finns folkhögskolor som har svårt att få ekonomin att gå ihop. Konsekvenserna av pandemin under 2020 och 2021 har inte gjort det lättare.

3 Hur pandemin drabbade folkhögskolornas verksamhet

Den 1 februari 2020 klassade den svenska regeringen Covid-19 som en allmänfarlig och samhällsfarlig sjukdom och den 11 mars klassade WHO Covid-19 som en pandemi.

Det inledande skedet

Den 12 mars fick folkhögskolorna information från Folkbildningsrådet med rekommendationer om hur smittspridningen skulle kunna begränsas.¹

Den 17 mars rekommenderade regeringen att vuxenutbildning, universitet och gymnasieskolor skulle övergå till distans- och fjärrstudier. Samma dag uppmanade Folkbildningsrådet alla folkhögskolor att följa rekommendationen och ställa om sin verksamhet och underströk att det är folkhögskolans rektor som, efter en riskbedömning utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer, beslutar om hur verksamhetens ska bedrivas. Motsvarande beslut fattades 20 mars av Arbetsförmedlingen rörande de arbetsmarknadspolitiska insatserna Etableringskurs, Studiemotiverande folkhögskolekurs och bristyrkesutbildningar.²

Här är några röster om det inledande skedet:

Jag såg att den där presskonferensen skulle vara ... och jag hade inget möte, så jag hade väl tur att sätta på och lyssna, och hörde dem säga... att inte nämna folkhögskolan. Ja, men jag förstod att det gällde oss också. Så då skickade jag snabbt ett meddelande till min chef på regionen ... Så vi började lägga en plan dag ett där.

---

¹ Folkbildningsrådets skrivelser från olika datum kring coronaviruset har diarienummer 20/00232

² Arbetsförmedlingen Af-2020/00149781

Så att när den här presskonferensen var, då stängde vi alla utbildningar och bestämde att alla lärare ska vara på skolan ... Det blev ett enormt lärande i digital hantering på kort stund.

Det gick ganska snabbt när vi förstod allvaret i detta, och ja, från en dag till en annan i princip så ställde vi om ... Allt var ju dramatiskt och omvälvande på alla sätt, men den stora förändringen ... var i alla våra sidoverksamheter med hotell och vandrarhem och konferensverksamheten ... Ja, på en vecka så var mer än hälften avbokad och den andra veckan så var resten avbokad också. Så det var miljoner som rann mellan fingrarna på bara några dagar.

Vi ställde om allting egentligen till distansundervisning på en dag. Och vårt internat, där fick några bo kvar, de som ville. För att det är den enda bostaden några har ... Snabbt kunde vi räkna ut att det här kommer inte att gå bra ekonomiskt.

Det var rejäl kris kan jag säga när det drog i gång. De 50 som bor hos oss, som har en funktionsnedsättning, vi valde ganska snabbt att inte gå över till distansundervisning för den här gruppen ... och vi hade distansundervisning för dem som var dagelever, så vi hade både och vilket ställde enorma krav på lärarna.

Vi ställde sen om till distansundervisning och det gick väldigt bra. Lärarna hade tidigare haft all undervisning i Google education med allt material och så där, så det gick ganska smidigt runt det ... Vi skulle ha en jättestor samverkan med huvudmännen, två nätter, 220 personer. Det ställdes in med fyra dagars varsel och sen rasade allting. Så 17 mars hade vi förhandlat och sa upp 20 personer, den 27 mars hade vi sagt upp ytterligare fem, och den 1 april hade vi sagt upp totalt 30 personer. Så det gick väldigt fort ... vi tänkte rent ekonomiskt att det här kommer...folk tappar pengar och man kommer inte ha råd att åka på konferens under hösten.

Det gick alltså snabbt att ställa om befintliga kurser till distans eller blandade metoder. Kurserna kunde fortsätta. Men värre var det för folkhögskolornas korta kurser och övriga verksamhet. Tidigt kunde många folkhögskolor se att intäktsbortfallet skulle blir stort för restaurang, kafé, konferens och liknande, i många fall även för internat. De förutsåg också en likviditetsbrist under våren 2020. Den första enkäten från Folkbildningsrådet sändes ut i slutet av mars, och 90 procent av folkhögskolorna svarade. I enkäten frågades efter påverkan på

verksamheten fram till och med augusti 2020. Resultaten sammanfattades i en skrivelse till Utbildningsdepartementet³:

- *Liten påverkan på folkhögskolornas långa kurser (allmän och särskild) för vårterminen. Osäkerhet kring antagning inför höstterminen.*
- *Stor påverkan på sommarkurser under sommaren – risk för att all verksamhet ställs in.*
- *Viss påverkan på måltider för deltagare under vårterminen då flera deltagare valt att lämna internatet eller för att internatet har stängt helt eller delvis.*
- *Viss påverkan på internatet under vårterminen eftersom fler folkhögskolor har stängt internatet helt eller delvis.*
- *Stor påverkan på konferens och uthyrning under sommaren, eftersom huvuddelen av beställningarna av- eller ombokas.*
- *Resultatet för den totala verksamheten är svårtolkat, eftersom det skiljer sig starkt mellan olika folkhögskolor. En slutsats är att folkhögskolor med stor extern försäljning, främst inom konferens och uthyrning, får en stor negativ påverkan på ekonomin. Sådan verksamhet hänger ofta samman med internat, eftersom det ofta är nödvändig verksamhet för att bidra till finansiering av internat och servering.*
- *Inga större skillnader mellan rörelse- och offentligägda folkhögskolor, utom när det gäller konferens och uthyrning.*

Den 29 mars införde regeringen en begränsning av antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar till maximalt 50 deltagare. För folkhögskolorna hade denna begränsning då redan genomförts i praktiken.

Våren och sommaren 2020

I mitten av maj sände Folkbildningsrådet ut en uppföljningsenkät – med i huvudsak samma frågor som i den första enkäten – till folkhögskolorna för svar senast den 24 maj. Svarsfrekvensen blev även denna gång hög. Svaren bekräftade i stort det som kom fram vid den första enkäten i mars och att det som förväntats hända verkligen hade inträffat under våren.

Enkätsvaren gav dessutom information om förväntningar inför hösten 2020. Enkätresultatet enligt Folkbildningsrådets sammanfattning:

- *Vårens långa kurser är till stor del omställda till distans.*

---

³ Folkbildningsrådets skrivelser till Utbildningsdepartementet från olika datum kring coronaviruset har diarienummer 20/00294

- *Sommarens korta kurser blir till stor del inställda.*
- *Om hösten fortsätter med krav på restriktioner finns stor samstämmighet om minskade intäkter för internat och kök.*

Den 6 april gjordes några lättnader i rekommendationen om distansundervisning och den 27 maj hävde regeringen rekommendationen helt. Folkbildningsrådet informerade omgående folkhögskolorna om ändringarna. Det var då tveksamt om beslutet om hävning skulle få någon konsekvens för sommarkurserna. De allmänna rekommendationerna låg kvar vilket befarades göra både privatpersoner och organisationer försiktiga med att anmäla sig till eller anordna kurser. En stor del av sommarens kurser blev följaktligen inställda.

Hösten 2020 och vintern 2020–2021

Under höstens början fanns förhoppningen att kunna starta med undervisning i folkhögskolornas lokaler. Folkhälsomyndigheten meddelade inför höstterminen att utifrån studenternas ålder kan folkhögskolor betraktas som motsvarande en vanlig arbetsplats. Det som gällde specifikt för arbetsplatser och generellt i hela samhället gällde därmed även för folkhögskolan. Därför påpekades att det ytterst är varje enskild rektor som behöver fatta beslut om hur verksamheten praktiskt ska bedrivas och vilka anpassningar som måste göras, utifrån aktuella rekommendationer och skolans förutsättningar.

De flesta kurser bedrevs inledningsvis med fysisk närvaro. Men rekommendationen att om möjligt arbeta hemifrån tolkades som att undervisning i första hand skulle genomföras på distans. Vid undervisning på plats rekommenderade Folkbildningsrådet att anpassningar bör göras genom anpassade starttider, delade grupper och digitala inslag. Konsekvensen blev att under senhösten övergick en stor del av undervisningen till distans, och så har det fortsatt in i våren 2021.

Kringverksamheten i form av konferenser etc. kom dock inte i gång i någon nämnvärd grad. Den 1 november lättades förbudet om offentliga tillställningar så att maximalt 300 deltagare tilläts, men när den andra pandemivågen verkade vara ett faktum skärptes den 24 november förbudet till högst åtta deltagare. Förhoppningarna om att återgå till en mer reguljär situation grusades ånyo.

För internat, som för en del deltagare är deras enda boende, rekommenderade Folkbildningsrådet varje folkhögskola att utifrån sina förutsättningar bedöma nödvändiga åtgärder för att minska risken för

smittspridning i boendena och vid måltiderna. Internaten har därför i olika utsträckning varit öppna.

Den tillfälliga covid-19-lag som infördes den 10 januari 2021 påverkar inte folkhögskolorna annat än bestämmelsen om maximalt antal deltagare vid tillställningar.

I början av mars 2021 påtalade Folkhälsomyndigheten risken för en tredje våg. I scenarier som sträckte sig från mars till maj pekade man på stora risker för en sådan tredje våg, om inte rekommendationer och regler följs.

När detta skrivs i slutet av mars 2021 pågår fortfarande pandemin.

Vaccinationsprogrammet har ännu inte nått dem under 65 år.

Restriktionerna fortsätter att gälla med fortsatt påverkan på folkhögskolorna.

Folkhögskolorna har påverkats i mycket hög grad

Sammanfattningsvis har folkhögskolorna i mycket hög grad påverkats av de olika begränsningar som införts av smittskyddsskäl. Redan före de första begränsningarna hade vissa folkhögskolor hunnit påbörja en omställning och när beskedet om distansstudier kom innebar det en omedelbar förändring för alla folkhögskolor. Förhoppningar om att kunna återgå till verksamhet i lokalerna har flera gånger grusats och ännu efter ett år har restriktionerna på grund av pandemin mycket stor påverkan på folkhögskolorna.

De långa kurserna har kunnat fortsätta, men under helt förändrade förhållanden. En mycket stor del av övrig verksamhet har ställts in. Merparten av de korta kurserna blev inte av och så gott som alla konferenser och andra arrangemang avbokades av samarbetspartners och kunder. Undervisningslokaler och konferenslokaler stod tomma redan i slutet av mars 2020. Internaten och matsalarna har drabbats av restriktionerna.

Många folkhögskolor får viktiga, och inte sällan avgörande, intäkter från kortkurser och konferenser där lokaler, logi och kök nyttjas. Risken för en ekonomisk kris för dessa folkhögskolor har varit överhängande. Alla folkhögskolor har under pandemin fått ha uppmärksamhet på de ekonomiska konsekvenserna – som har skiftat mycket mellan folkhögskolorna.

4 Folkhögskolornas ekonomi under pandemin

Folkhögskolornas intäkter kommer från olika håll och de skiljer sig från skola till skola. För alla är statsbidraget den viktigaste delen. Statsbidraget ges främst i förhållande till antalet deltagarveckor. Modellen för bidragsfördelning till folkhögskolorna innebär att om kurser inte genomförs kan antalet deltagarveckor reduceras, vilket ger långsiktiga konsekvenser för den enskilda folkhögskolans ekonomi. Därför är det viktigt att se hur volymen deltagarveckor sett ut under 2020. Pandemin påverkade verksamheten från mitten av mars och framåt, vilket utgör 85 procent av den tid som statistiken omfattar.

Tabell 1. Jämförelse deltagarveckor alla folkhögskolor, 2018, 2019, 2020

	Antal deltagarveckor 2018	Antal deltagarveckor 2019	Antal deltagarveckor 2020
Folkbildningsanslaget			
Allmän kurs	522 299	559 647	560 205
Särskild kurs	575 639	602 580	596 282
Kort kurs	53 189	51 872	20 566
Kulturprogram	4 738	4 700	1 862
Allmän kurs, yrkesinriktad	-	-	8 815
Särskild kurs, yrkesinriktad	-	-	17 866
Totalt	1 155 865	1 218 799	1 205 596
Annan statlig finansiering			
Studiemotiverande folkhögskolekurs	67 770	63 034	70 674
Etableringskurs	159 935	80 672	55 531
Bristyrkeskurs på folkhögskola (Af)	25 349	12 730	-
Svenska från dag ett	24 243	27 210	22 430
Totalt	277 297	183 656	148 635
Övrig verksamhet			
Yrkeshögskolekurs (YH)	5 857	4 216	5 596
Introduktionsprogram i gymnasieskolan	1 460	184	443
Uppdrag landsting/ kommun/ Migrationsverket m fl. myndigheter	9 006	6 951	6 763
Övriga uppdragsutbildningar	9 983	7 887	6 597
Sfi i egen regi	7 627	8 407	9 171
Totalt	33 933	27 645	28 570
Summa	1 467 095	1 430 090	1 383 337

Tabell 1 visar att folkhögskoleverksamheten som helhet inte nämnvärt har minskat i omfattning. Några folkhögskolor har lyckats genomföra mer utbildning än de tilldelade deltagarveckorna räckt till för.

Av tabellen framgår att folkhögskolornas långa kurser, i form av allmän och särskild kurs, kunde genomföras under 2020, trots pandemin. Det ökade antalet deltagarveckor beror främst på regeringens satsning på fler platser.

Flera av de statistiska förändringarna som syns i tabellen är inte pandemirelaterade, men det är däremot den drastiska minskningen av antalet deltagarveckor för korta kurser och kulturprogram. De korta kurserna var cirka 31 000 deltagarveckor färre än året innan, en minskning med 60 procent. Kulturprogrammen minskade lika mycket. På många folkhögskolor ställdes merparten av kortkurserna in på kort varsel i början av pandemin och verksamheten har sedan inte kommit i gång igen. Det handlar visserligen om ett i relation till de långa kurserna mindre antal deltagarveckor, men det är många viktiga intäkter som är kopplade till kortkurserna i form av avgifter för kost och logi. Ett antal folkhögskolor bedriver en betydande del av sin verksamhet som kortkurser, medan andra knappt alls har sådana kurser. Tabell 1 omfattar bara utbildningsinsatserna, varför uppgifter om konferenser, hotell, vandrarhem och restaurang saknas.

Det stod tidigt klart att folkhögskolorna skulle drabbas ekonomiskt av pandemin. Den första enkäten från slutet av mars visade detta. Här är den sammanfattning av de ekonomiska konsekvenserna som Folkbildningsrådet då gjorde:

- *Ett relativt stort antal skolor signalerar att de kommer att få problem med likviditeten, innan vidtagna åtgärder för att minska kostnader har fått effekt.*
- *Folkhögskolor med internat drabbas relativt hårt ekonomiskt, både på grund av att internaten stänger och på grund av att internaten ofta kombineras med kurs- och konferensverksamhet.*
- *Folkhögskolor med omfattande kortkursverksamhet riskerar att verksamheten minskar kraftigt. Folkbildningsrådet kan behöva se över fördelningssystemet för statsbidrag för att undersöka om dessa skolor kan kompenseras för delar av detta inkomstbortfall. Vid ett långvarigt förlopp kommer pandemin med stor sannolikhet få effekt på den totala verksamhetsvolymen, trots att nya kursplatser tillkommer och genomförs under hösten.*
- *Nedgången i fråga om anvisningar till arbetsmarknadsutbildningarna, som inte i sig är en följd av Coronapandemin, bidrar till de ekonomiska utmaningarna för vissa folkhögskolor.*

Svaren från den andra enkäten från maj bekräftade ovanstående. De flesta folkhögskolor uppgav att de hade tappat intäkter och var tionde folkhögskola uppgav att de tappat mer än hälften av de totala intäkterna under våren och mer än var femte folkhögskola bedömde att de skulle förlora mer än 75 procent av intäkterna under sommaren 2020. Summan av intäktstappet beräknades, utifrån enkätens ganska grova svarsschabloner, vara 380 miljoner kronor för årets fem första månader och minst 400 miljoner kronor för de tre sommarmånaderna.

Ungefär var tionde folkhögskola som svarade på enkäten i maj bedömde att de inte dittills och inte heller under sommaren skulle påverkas negativt ekonomiskt under pandemin. Det får förmodas att dessa folkhögskolor hör till dem som har liten eller ingen kortkurs- eller konferensverksamhet.

Folkbildningsrådet lät i slutet av våren 2020 göra en riskanalys med ledning av enkäterna och annan ekonomisk information som inhämtades. Som variabler användes folkhögskolornas egna prognoser om huruvida antalet deltagarveckor skulle kunna uppfyllas, om likviditetsbrist och om resultateffekt under vår och sommar för kurser respektive internat och kök samt resultat 2018–2019 och soliditet. Faktorer med mycket hög risk och ganska hög risk viktades.

Enligt riskanalysen löpte 17 folkhögskolor stor risk för omfattande påverkan – samtliga utom en av dessa var rörelsefolkhögskolor. Ytterligare 23 folkhögskolor hade en hög risk för negativ påverkan på kort och lång sikt. Det innebär att mer än en fjärdedel av alla folkhögskolor bedömdes löpa risk att få stora problem med ekonomin, med pandemin som den enskilt största påverkansfaktorn. Endast en femtedel av folkhögskolorna hade i Folkbildningsrådets riskanalys ett nollvärde, och det rörde sig främst om folkhögskolor utan kortkursverksamhet eller internat.

Hur 2020 blev visade sig när uppgifterna för hela året inhämtades. Det blev illa även om de värsta scenarierna inte infann sig.

112 folkhögskolor tappade 392 miljoner kronor i intäkter

En snabbenkät i december prognosticerade ett intäktsbortfall på cirka 340 miljoner kronor. Den enkät som gjordes i januari–februari 2020, med 97 procents svarsfrekvens (150 av 155 folkhögskolor), bygger på preliminära siffror eftersom bokslut då ännu inte var färdiga, men siffrorna måste ses som väsentligt säkrare än tidigare enkätens prognoser. Enligt enkäten hade 112 folkhögskolor, motsvarande 75 procent, tappat 392 miljoner kronor i intäkter 2020 i jämförelse med 2019 – det är ett intäktstapp på cirka åtta

procent av de totala intäkterna för folkhögskolorna. Medianen för intäktsbortfallet var 2,2 miljoner kronor.

38 folkhögskolor, motsvarande 25 procent, hade däremot ökat intäkterna med sammanlagt 28 miljoner kronor. Medianen för intäktsökningen var 0,6 miljoner kronor. De ökade intäkterna gäller fler arbetsmarknadsuppdrag, de nya yrkeskurserna samt de generella statliga stöden.

Netto totalt uppgick intäktsminskningen till 364 miljoner kronor, varav rörelsefolkhögskolor 312 miljoner kronor och offentligägda 52 miljoner kronor.

Eftersom statsbidrag och regionbidrag inte minskade har intäktsbortfallet främst rört andra verksamheter än de som finansieras av bidrag. Observera även att verksamheter som inneburit intäktsbortfall för vissa folkhögskolor kan ha inneburit ökade intäkter för andra, så att det på aggregerad nivå blir en ökad intäkt, så till exempel för Studiemotiverande folkhögskolekurs. De intäktskällor som enligt enkätsvaren påverkats mest av pandemin under 2020 är följande:

- Internat. Ett hundratal folkhögskolor har internat, och många har varit öppna men ofta med begränsningar som påverkat ekonomin negativt. Ett femtiotal folkhögskolor anger förlorade intäkter på grund av minskad beläggning, lägre nyttjande av kök/kafé etc.
- Logi/hotell/vandrarhem och konferens. Det rör sig om dels internatrum som hyrs ut till andra utanför utbildningstiden, dels rum som enbart hyrs ut som hotellrum eller liknande. Närmare 90 folkhögskolor har förlorat mycket stora intäkter eftersom bokningar uteblivit. Här ingår inackordering för korta kurser såväl som externa konferenser.
- Kök och restaurang som inte är förknippat med logi, till exempel för deltagare eller externa gäster.
- Studerandeavgifter och kursavgifter på grund av distansstudier och uteblivna kortkurser.
- Lokaluthyrning. Har inneburit ett intäktstapp för ett trettiotal folkhögskolor.
- Minskat antal anvisningar till kurser med extern finansiering, såsom Etableringskurs, Studiemotiverande folkhögskolekurs och sfi.
- Återbetalning till SPSM på grund av inställda kurser och permittering av personal.

Redan i mars 2020 ställdes alltså mycket av den verksamhet in som skapar ovanstående intäkter. Enkätsvaren visar att luften helt gick ur denna verksamhet. Kortkurserna som finansieras av statsbidraget inbringar också konferensintäkter. För många folkhögskolor har kortkurserna därför en stor betydelse för ekonomin.

Folkbildningsrådets bedömning, att det främst är planerade men ej genomförda korta kurser som stod för den minskning av deltagarveckor som folkhögskolorna enligt enkäten i maj angav, visar sig stämma när 2020 summeras.

Tabell 2. Jämförelse deltagarveckor korta kurser, 2019 och 2020

Minskat antal deltagarveckor	Antal folkhögskolor	Summa deltagarveckor
>1000	6	-8 718
500-999	12	-8 664
250-499	24	-8 530
100-249	23	-4 256
1-99	50	-2 501
Summa	115	-32 669
Hade inga korta kurser något av åren	23	0
Ökade antal deltagarveckor i korta kurser	17	+1 286
Total netto	155	31 383

Tabell 2 visar att 115 folkhögskolor i jämförelse med 2019 har minskat kortkursverksamheten. Det rör sig om närmare 33 000 deltagarveckor färre, vilket motsvarar cirka tre procent av alla deltagarveckor med generellt statsbidrag. Ett tjugotal folkhögskolor är särskilt drabbade.

17 folkhögskolor gick emot strömmen och ökade antalet korta kurser något. 23 folkhögskolor rapporterade ingen kortkursverksamhet 2019 och 2020. Nettot blev det en minskning av korta kurser med cirka 31 000 deltagarveckor.

Här är några röster från folkhögskolorna om intäktstapp och förlorad kortkursverksamhet. Inledningsvis här några röster från början av pandemin:

Vi internatfolkhögskolor drabbats olyckligt hårt i Covid-19 pandemin.

Vi håller andan för att vi ska kunna hålla internatet, det är det som är avgörande.

Vår konferensverksamhet, internatboende och vandrarhemsboende påverkas starkt liksom vaktmästeri, städ, restaurang och kök. Skolans sommarkurser/kortkurser påverkar de lärare som är inblandade. Ekonomiskt har vi likviditetsbrist och det är tveksamt hur länge vi kan betala ut löner så länge det inte kommit något ekonomiskt stöd. Vi har höga fastighetskostnader som just nu inte inbringar några intäkter. Vi ansöker om lån i bank.

Internatet har hållits öppet under hela tiden. Några har valt att åka hem och några har sagt upp sina rum. Frukost och lunch hämtas i skolans restaurang. Maten är inplastat och portionsförpackad. Vid minsta symptom har maten levererats till deltagarens dörr.

Som OFI-skola är vi inte direkt påverkade som RIO-skolorna. Men redan innan Covid-pandemin hade regionen ett underskott på 700 miljoner kronor. Vilket gör att vi de närmaste åren måste göra ett tufft arbete med mindre budgetram, för att få en ekonomi i balans. Det arbetet är redan påbörjat, Vår målsättning är att fortsätta med den inriktningen vi har på skolan. Vi hoppas och tror att regionpolitikerna förstår framledes hur viktig vår samhällsuppgift är som regionägd folkhögskola.

Från den sista enkäten är här några röster – först de som inte påverkats så mycket av pandemin, därefter röster som åskådliggör på vilka sätt folkhögskolorna har drabbats ekonomiskt:

Vi har inte drabbats ekonomiskt av pandemin, främst eftersom vi inte har byggt vår verksamhet på kortkurser som ställts in eller bedrivit sidoverksamhet som restaurang eller hotell. Genom att vi klarat av att hålla i gång internatet har det mesta flutit på ekonomiskt även om vi haft extra kostnader kring både inköp, lärare och internat.

Skolans intäkter har inte påverkats nämnvärt av pandemin.

Sammantaget har vi haft en större kursverksamhet än någonsin tidigare, delvis pga. nya kurser och nya inriktningar. Vi har haft ett helt fullt internat, vilket vi inte hade under 2019. Intäkterna för deltagare i våra årslånga kurser med internatboende har varit väsentligt större under 2020. Om vi inte hade förlorat så stora belopp pga. inställda konferenser och korta kursperioder, eftersom vi fick lov att ställa in korta kurser och gå över från distans med vissa kursperioder på skolan till heldistans till följd av pandemin, skulle vi ha gjort ett rekordresultat 2020

Samtidigt med de förlorade intäkterna, har vi lyckats öka flera andra intäktskällor under 2020.

Det största tappet ca 13 miljoner kronor kommer från att kursgårdsverksamheten havererat när alla våra distanskurser gått över till heldistans och de korta kurserna helt försvunnit. Mer än 80 procent av våra intäkter för kursgården kommer av att vi kan kursverksamheten förlagd här

Konferensintäkter och viss uthyrning av logi och lokaler har periodvis helt upphört. Framför allt inför och under sommaren då vi tappade stora hyresintäkter. Men konferensverksamheten har nästan varit obefintlig sen i mitten av mars.

Konferensdelen innehåller de viktiga sidoinkomster som gör att vår skola kan underhålla byggnader och utveckla verksamheten.

Konferensverksamheten har fått avbokningar och inga nybokningar. Extern uthyrning av lokaler har inte varit möjlig. Sommarkurser har ställts in men vi fick deltagarveckorna ersätta. Intäkter för uthyrning och mat har minskat både på grund av att sommarkurserna blev inställda samt för att en del deltagare valt att bo på sin hemort när distans/fjärrundervisning varit möjlig.

Vi har tappat cirka 3 miljoner på SMF och nära 2 miljoner på uppdragsutbildningar. Ekonomiskt är tappet på uppdragsutbildningar det värsta då där ligger en budgeterad vinst som skulle varit med och täckt förluster i statsbidragsverksamheten.

Vi har tappat -624 000 kronor pga. uteblivna anvisningar till Etableringskurser.

Etableringsersättningarna har halverats och ger 1 miljon kronor mindre i intäkter. Pandemin har minskat på rörligheten och därmed har skolan inte fått lika många deltagare på kursen som normalt.

På grund av korttidspermitteringar så tappade vi vår rätt till samordningsbidrag från SPSM. Vi blev tvungna att säga upp personal på stödpersonssidan. Detta innebar att SPSM bidraget minskade med 800 000 kronor mot föregående år.

Teckenspråk för föräldrar med hörselskadade barn, som vi har medel från SPSM för att bedriva: verksamheten har inte gått att genomföra i planerad utsträckning och pengar har återbetalats, ca 1 miljon kronor.

Resultat 2020

Intäktstappet var betydande under 2020, men när folkhögskolorna presenterar de preliminära rörelseresultaten i den sista enkäten visar det sig att det har gjorts mycket stora ansträngningar för att klara ekonomin.

- 2019 var det samlade resultatet för de 150 folkhögskolor som svarade på den tredje enkäten +1,2 procent, motsvarande +59 miljoner kronor i överskott på en samlad intäkt på 4,8 miljarder kronor.
- 2020 var resultatet +1,5 procent, motsvarande +66 miljoner kronor på en samlad intäkt på 4,4 miljarder kronor.

Det var alltså ett marginellt bättre samlat resultat 2020 jämfört med 2019. Går man vidare och ser på de folkhögskolor som haft ett underskott, är det färre 2020 än 2019 som hade underskott:

- 2019 redovisade 51 folkhögskolor sammantaget -75 miljoner kronor i underskott, med en median på -1,0 miljoner kronor.
- 2020 hade 49 folkhögskolor ett underskott på totalt -56 miljoner kronor, med en median på -0,8 miljoner kronor.

Samma positiva ekonomiska tendens gäller de folkhögskolor som haft överskott:

- 2019 hade folkhögskolor som hade positivt resultat ett överskott på totalt +134 miljoner kronor, med en median på +1,0 miljoner kronor
- 2020 hade folkhögskolor med positivt resultat ett totalt överskott på +122 miljoner kronor, med medianen +0,8 miljoner kronor.

Visserligen har flera av de folkhögskolor som tappat mycket av sin kortkursverksamhet också haft stora underskott, men andra som också tappat kortkurser har i stället haft överskott, så bilden är inte entydig. Inte heller för folkhögskolorna med internat är bilden entydig – vissa har fått ett försämrat resultat, andra ett förbättrat. För både rörelsefolkhögskolor och regionfolkhögskolor gäller att hälften av dem hade sämre resultat och hälften bättre resultat 2020 än 2019.

Sammanfattningsvis är 2019 och 2020 tämligen lika resultatmässigt. Hur är det möjligt att hela intäktstappet på 364 miljoner kronor inte syns i det samlade resultatet?

Folkhögskolornas åtgärder

Bakom resultatåterhämtningarna ligger två typer av kostnadsreduceringar i kombination med den dämpande funktion som de statliga stöden har haft. Dels har kostnader uteblivit då verksamhet ställts in. Ytterligare kostnader har uteblivit då staten genom de generella pandemistöden ersatt arbetsgivaravgifter och sjuklönekostnader samt möjliggjort permitteringar av personal till låg kostnad för arbetsgivaren. Motsvarande 107 heltidstjänster har sagts upp – 104 hos totalt 32 rörelsefolkhögskolor och tre tjänster hos två regionsfolkhögskolor.

Dels har kostnader skurits bort. Frågan är vad som tagits bort och vilken omställning detta medför på kort och lång sikt. Folkbildningsrådet har befarat att viktiga verksamheter och intäktskällor har skurits bort och att folkhögskolorna tvingats till att ha fokus på ekonomisk återhämtning i stället för att bygga beredskap för att stå redo att möta samhällsbehoven efter pandemin. Av enkäterna och fokusgrupperna framkommer att ledningsfokus har legat på ekonomi på bekostnad av verksamhetsutveckling. Det framgår dock inte med någon tydlighet om verksamheter har offrats. Snarare är det helheten som riskeras för de folkhögskolor som drabbats särskilt hårt ekonomiskt under pandemin. Ett kompetensbortfall har undvikits med hjälp av de statligt stödda permitteringarna. Vissa verksamheter synes tillfälligt ha satts på sparlåga, och oro finns för om de går att starta fullt ut igen. Hyresavtal har sagts upp liksom serviceavtal för städning, uteskötsel etc. med följderna att arbetsuppgifter övergått på de anställda. Fastighetsunderhåll och investeringar har skjutits upp. Under ytan på ett positivt slutresultat kan många uppoffringar ha gjorts.

Några få folkhögskolor har fått ett särskilt huvudmannastöd eller har lyckats få intäkter från helt nya håll.

Här är ett antal röster som belyser folkhögskolornas åtgärder för att förbättra situationen:

Hela förlusten är på grund av pandemin! ... Att resultatet ändå stannar vid -2,6 miljoner kronor beror på att vi sagt upp och permitterat i stort sett all personal kopplat till kursgårdsverksamheten. Sagt upp en lärare på våra samverkanskurser. Vi har även stoppat ALLA inköp som inte är kopplade till distansundervisning, stoppat allt underhåll (normalt ca 2 miljoner kronor.) ... Vi är oerhört stolta över att vi "landar så pass bra" efter 2020, men ser att vi skjuter kostnader framför oss. Och att påfrestningen på organisationen och alla medarbetare för att uppnå detta resultat är otroligt högt.

Resultatet för 2020 är så pass positivt bara för att vi har stoppat alla renoveringar och reparationer av våra nio fastigheter, vilket kommer att drabba oss i framtiden.

Vi har gjort enorma kostnadsbesparingar under 2019. Inte minst pga. covid-19.

Avstått från alla renoveringarna och underhåll av våra gamla fastigheter, ekonomisk svångrem överlag, sålt vår andra minibuss.

Vi har strypt allt, och då menar vi ALLT till en miniminivå.

Anställningsstopp, inköpsstopp, uppsägningar, inställda fastighetsrenoveringar, inga amorteringar på lån under 2020.

Förhandlat bort personalförmåner, infört inköpsbegränsningar.

Allt är pandemin. Orsaken att minus inte är större är att underhåll inte gjorts, sagt upp tre anställda och hållit inne med så många utgifter som vi kortsiktigt kan avstå ifrån. Hållit inne med satsning på utveckling.

Minskade intäkter för restaurang och hotell. Dock har skolan korttidspermitterat och fått omställningsstöd på närmare 300 tkr som gjort att skolan klarat ett resultat i balans.

En minskad verksamhetsvolym och ett ökat fokus på lönsamhet har gjort att vi kunnat sänka kostnader t o m lite mer än förväntat, och det har då delvis varit på grund av coronan, men även av andra orsaker. Vi har (hittills) fått ca 1,3 miljoner kronor i statliga stöd, plus de sänkta arbetsgivaravgifterna i våras med ca 600 tusen kronor. Utan dessa åtgärder hade vi gjort ett ordentligt underskott.

Trots att vi försökt göra vad vi kan avseende att söka bidrag, hitta alternativa intäkter och kapa kostnader klarar vi inte att balansera verksamheten under 2020. Vår slutsats är att pandemin är anledningen till vårt intäktsbortfall.

Till viss del har de stöd vi sökt täckt en del minus samt att vi gjort tuffa budgetåtgärder.

Plusresultatet baserar sig på innefrusna medel för fastighetsunderhåll, inköpsstopp, ej tillsatta tjänster, uppsägningar av personal, inställda utbildningar och utvecklingsprojekt.

Pandemin har slagit hårt mot oss. I princip alla korta kurser och konferenser avbokades. Det positiva resultatet beror på att huvudmännen har gjort en extraordinär stödåtgärd.

Folkhögskolornas bedömning av ekonomin under 2021

I den sista enkäten fick folkhögskolornas ledningar även svara på hur de bedömer att folkhögskolans omsättning och resultat för 2021 kommer att påverkas av pandemin. Liksom för 2020 är bilden ganska spretig. Vissa folkhögskolor tror inte att de kommer att påverkas alls, medan andra bedömer att en förlängning av pandemirestriktionerna kan få allvarliga ekonomiska konsekvenser.

I en sammantagen bedömning av enkätsvaren är det 28 folkhögskolor – var femte – som säger att de inte påverkats alls eller bara litet ekonomiskt på grund av pandemin. 22 är rörelsefolkhögskolor och fyra är regionfolkhögskolor. Gemensamt för dessa 28 folkhögskolor är att deras kortkursverksamhet är liten eller obefintlig, eller har påverkats i liten grad av pandemin. Gemensamt för de flesta av dessa är även att de inte har ett internat – 35 procent av dem har internat medan det på totalen är 65 procent av folkhögskolorna som har internat.

Några röster från dessa folkhögskolor:

Vi tror inte att pandemin kommer att ha en nämnvärd påverkan på resultatet för 2021.

Vi kommer ha en begränsad påverkan av pandemin, som vi kan hantera. Omsättningen kommer att öka marginellt eftersom vi startar upp en ny längre kurs.

Vi tror inte att pandemin kommer ha någon större påverkan på skolans omsättning eller resultat.

Inte nämnvärt då vi inte har någon kurs- och konferensverksamhet eller internat utöver den dagfolkhögskoleverksamhet vi bedriver.

Ekonomiskt har vi klarat oss bra. Farhågor ligger i att vi har krympt verksamheten och att vi ser problem med att komma i gång med den igen, framförallt kring korta kurser och särskilda kurser.

De övriga 122 folkhögskolor som svarat på enkäten uppger att de i mer eller mindre grad är negativt påverkade ekonomiskt genom pandemin. Här ett några röster som visar graden av problematik, konsekvenserna av

besparingsåtgärderna, kostnader som tillkommit och att mycket hänger på sidointäkter till utbildningsverksamheten:

För att rädda vår ekonomi måste konferens, kurs och utbildningar komma i gång. Vi kan inte minska mer på kostnaderna än vad vi nu genomfört. Konferensbudgeten är baserad på att det sker först senare del av 2021. Vi förbrukar nu likviditet för var månad som går trots att alla tänkbara åtgärder är vidtagna.

Det kommer att påverka mer än för 2020. Både uthyrning och korta kurser kommer behöva längre tid efter pandemins slut för att återställas. Kostnadsminskningar är redan gjorda

Om vi måste stänga internatet igen tappar vi ca. 500 000 kronor per månad. Om sommarverksamheten måste ställas in handlar det om 2 500 000 kronor.

Vi har minskat personal rejält och särskilt inom service, och försöker på alla vis att få till en budget i balans, vilket är jättesvårt.

Omsättningen påverkas än mer än 2020. Restaurangen har stängts, personal är under uppsägning. Vi har då inga intäkter men personalkostnader jan-juli. Vi räknar inte med intäkter på kortkursboende. Intäkter på internatet beräknas halverad.

Det kan knappast bli ett positivt resultat, då inga marginaler finns för nya kostnader som fortsätter komma. Vi ser redan kostnader som är helt knutna till pandemin: chromebooks vi varit tvungna att köpa i januari för att klara distansundervisningen, en högre lärartäthet för att klasserna snabbt ska komma över det digitala underläge de oftast är i.

Vår bedömning är att intäktstapp i restaurang och konferens kommer vara betydande under 2021. Vi räknar för våren med intäkter 10–15 procent av ett normalår och förhoppningen är att vi kan starta lite försiktigt i höst, 50 procent av ett normalår. Det innebär en fortsatt total intäktsminskning på 3–4 miljoner kronor mot ett "normalt" år.

Det är fortsatt mycket högt söktryck på våra kurser. Då det är avgörande för skolans värdegrundarbete att inte avvisa människor utan att vi hellre gör en "överproduktion" kommer även 2021 års resultat att påverkas negativt om det inte skjuts till mer pengar. Hög arbetslöshet och mindre pengar till målgruppen med psykiatriska diagnoser gör skolans verksamhet mer ansträngd än någonsin.

Regionfolkhögskolorna är inbäddade i respektive regions ekonomi och flertalet är mindre oroliga för framtiden. Men det är inte en samstämmig bild. Även regionsfolkhögskolornas konferensverksamhet har drabbats. Här är några röster:

En sommar till utan kurser blir svårt ekonomiskt.

Verkningarna av en ny våg, den andra och eventuellt även en tredje, kommer att påverka omsättning och resultat 2021 negativt. Då kommer samma konsekvenser slå in som 2020; förlorade intäkter för kort- och sommarkurser, ökade personalkostnader inom städ, restaurang och internatboende, ökade kostnader för material och pedagogiska insatser som smågrupper, delvis eller helt undervisning på distans mm.

Konferensverksamheten har "legat i träda" under relativt lång tid och det kommer att ta tid att bygga upp den igen. Det kan också vara så att mötesvanorna har förändrats så att konferensuthyrningen minskar mer permanent.

Ungefär som 2020, skulle jag tro eller eventuellt något minus. Vi är en regionsskola och har inte fått uppräknings i regionanslag på minst 10 år och det börjar märkas nu. När sedan intäkter från boende och mat på korta kurser samt från konferenser uteblir så kan resultatet bli minus.

Likviditetsbrist

Den första enkäten visade att ett trettiotal rörelsefolkhögskolor skulle få likviditetsbrist under våren. De offentligägda folkhögskolornas ekonomi ingår i respektive regions ekonomi, och därför uppstår inte likviditetsbrist hos dem.

Förskottsutbetalning av statsbidraget sågs initialt under pandemin som en prioriterad åtgärd för att skjuta betalningsproblem framåt och ge tid för att planera och genomföra åtgärder. Efter förslag från Folkbildningsrådet beslutade regeringen den 23 april 2020 att tidigarelägga juliutbetalningen till början av maj. Åtgärden välkomnades av folkhögskolorna.

Enligt Folkbildningsrådets enkät skulle minst 10 procent av folkhögskolorna ha likviditetsbrist flertalet månader även under hösten 2020. Folkbildningsrådets bedömning var dock att de flesta folkhögskolor hade andra möjligheter än förtida bidragsutbetalning att lösa likviditeten på, såsom att via Skatteverket få möjlighet att skjuta fram skattekostnader, få lån från huvudman eller genom bankkredit.

Deltagarveckorna – frågor om återkrav och ändrat ingångsvärde

Flera folkhögskolor uttryckte under våren 2020 önskemål om att inte bli återbetalningsskyldiga vid slutreglering av årets statsbidrag, om den genomförda verksamheten skulle understiga folkhögskolans ingångsvärde för verksamheten år 2020. Det framfördes också önskemål om att 2020 inte skulle räknas som ett så kallat varningsår för permanent sänkt ingångsvärde – fördelningssystemet innehåller regeln att om en folkhögskola understiger sitt ingångsvärde två år i rad sänks ingångsvärdet för det kommande året.

Enligt Folkbildningsrådets beräkningar i juni 2020 uppskattades volymen inställd verksamhet till 18 000 deltagarveckor, motsvarande 29 miljoner kronor i statsbidrag. Vid årets slut visade det sig att korta kurser hade minskat med närmare det dubbla.

Den 26 juni beslutade Folkbildningsrådet att 2020 inte ska utgöra underlag för sänkning av kommande års ingångsvärde. Folkbildningsrådet beslutade också att en folkhögskola som inte uppnår sitt ingångsvärde ändå får behålla 75 procent av värdet på de ej genomförda deltagarveckorna. 25 procent skulle återbetalas. Hur dessa medel skulle användas ingick inte i beslutet, men det framfördes förslag om att de skulle omfördelas till folkhögskolor som ökat antalet deltagarveckor.

Folkbildningsrådets sista enkät visade att närmare hälften av folkhögskolorna enligt den egna prognosen för sin statsbidragsberättigade verksamhet för 2020 kunde överstiga ingångsvärdet. Folkhögskolornas samlade prognos över ökningskapaciteten utgjorde cirka 34 500 deltagarveckor. Några folkhögskolor som prognosticerade en ökning återfanns bland dem med hög ekonomisk riskfaktor, vilket gör att det inte var en entydig bild. En folkhögskola som har tappat sina kortkurser kan samtidigt se en möjlighet att öka deltagar- eller kursantalet på långa kurser. Det skapar emellertid en inlåsnings effekt – deltagarveckorna blir då uppbundna och det blir svårt att återuppta kortkursverksamheten.

Det blev under början av hösten tydligt att regeringen inte avsåg att göra en särskild krisinsats för folkhögskolorna. Folkbildningsrådet bedömde i detta läge att de folkhögskolor som på grund av pandemin tappat deltagarveckor skulle prioriteras och beslutade därför den 7 oktober att utvidga dispensen för folkhögskolor som ej uppnår sitt ingångsvärde under 2020 till 100 procent, så att ingen återbetalning behöver ske. Detta beslut har haft stor betydelse för många folkhögskolor, som annars hade behövt återbetala stora belopp. Samtidigt visar enkätsvaren på en besvikelse från de

folkhögskolor som ökat eller velat öka antalet deltagarveckor, eftersom de hoppats på en omfördelning till dem i stället för en dispens till folkhögskolor som inte uppnått sina ingångsvärden.

Underfinansieringen och regeringens satsning på nya platser

Mot bakgrund av det ökade behovet av utbildning hos vuxna som behöver återgå i arbete efter pandemin tillförde regeringen under våren 2020 medel för en folkhögskolesatsning på 2 000 utbildningsplatser. Satsningen är tvåårig och rör yrkesutbildningar, bland annat inom vård och omsorg. Med anledning av pandemins extraordinära omständigheter står staten för hela kostnaden för dessa platser så att ingen regional medfinansiering behöver finnas. Beloppen är 52 miljoner kronor 2020, 104 miljoner kronor 2021 och 52 miljoner kronor 2022.

Folkbildningsrådet fördelade under hösten 2020 platserna till 139 utbildningar på 112 folkhögskolor. Folkhögskolorna ansökte om dubbelt så många platser. Två tredjedelar av tilldelade platser är inom vård och omsorg. Utbildningarna är på olika nivå och det finns både allmän och särskild kurs med olika inriktningar. Som stöd i prioriteringen har Folkbildningsrådet använt sig av prognoser från SCB och Arbetsförmedlingen för att säkerställa att utbildningarna möter de faktiska behoven på arbetsmarknaden.

Tillskottet av medel har inte någon större lindrande effekt på de problem som orsakats av pandemin, eftersom medlen inte får användas för att täcka andra kostnader än de nya utbildningarna. Insatsen hjälper således de arbetslösa som får en utbildning, men är inte en ekonomisk hjälp för folkhögskolorna annat än att de genom en ökad omsättning kan få större bärkraft för sina gemensamma kostnader.

För de folkhögskolor som har det svårast innebär det ett risktagande att starta nya utbildningar då man inte vet om de kommer att få tillräckligt med deltagare, samtidigt som man drar på sig nya kostnader med lokaler och personal för att kunna genomföra utbildningen. Ett bidragande problem är att många folkhögskolor anser att folkbildningsverksamheten är underfinansierad. Här några folkhögskoleröster som tydliggör problematiken:

Att folkhögskolorna underfinansierats under lång tid är väl vid det här laget uppenbart. Mina kollegor med internat har fått lov att leva på konferens och hotellverksamhet. Det är dags att värdera upp folkhögskolornas folkbildande

uppdrag och deltagarveckan! Vi behöver inte fler deltagarveckor, vi behöver uppvärderade deltagarveckor!

På det sättet kommer långkursverksamheten bli drabbad, genom att det är konferensgårdsverksamheten som har dragit in pengar så att vi har kunnat göra investeringar. Så att eftersom nivån på statsbidraget har höjts marginellt de senaste åren, i stället så har man utökat antalet veckor ... om det blir likadant framöver så urholkar man ... det blir anorektiskt själva bidragssystemet. Nu för oss som är rörelsefolkohögskolor så får deltagarveckans värde större betydelse när sidoinkomsterna sjunker.

Det senaste exemplet var nu i våras när man utökade antalet deltagarveckor för att det skulle göras yrkeskurser som det väldigt snabbt skulle hittas på olika sätt. ... varje gång som det kommer fler deltagarveckor, och då är det stora rubriker om nu har folkhögskolorna fått si och så många miljoner för att göra detta. Men det är deltagarveckor som redan från början är underfinansierade, precis som den verksamhet som vi gjorde innan. Och av någon obegriplig anledning så hugger vi ändå alla på det där, ibland undrar jag lite grann varför vi vill göra ännu mer av den här redan underfinansierade verksamheten, det är en märklig sak ... Allt som oftast så läser man och hör i media, nu var det senast häromdagen ... att det skulle väl komma mer pengar till gymnasieskola och andra därför att man behövde ta igen det som hade förlorats under våren här nu under pandemin. Vi har också en del som vi behöver ta igen i folkhögskolevärlden, men det är sällan som vi finns med i den diskussionen. Och då är det nya friska pengar på något vis, inte mer underfinansierad verksamhet.

---

5 Stödåtgärder som folkhögskolorna kunnat använda

Riksdagen och regeringen har beslutat om ett antal ekonomiska stödåtgärder under pandemin, varav de flesta varit möjliga för folkhögskolorna att ta del av. Några åtgärder sker i princip per automatik, såsom sänkta arbetsgivaravgifter och ersättning för sjuklönekostnader, vilket kommit folkhögskolorna till del. Andra åtgärder har krävt ansökan.

Flertalet stödåtgärder gäller endast rörelsefolkhögskolorna. De offentligägda folkhögskolorna kan främst påräkna stöd via det särskilda stöd som riktats till regionerna.

De statliga stöden har haft betydelse för folkhögskolorna, särskilt reduktionen av arbetsgivaravgifterna. Många folkhögskolor skulle önska en fortsättning av inte minst detta stöd även under 2021.

Här är några röster från folkhögskolorna:

Resultatet beräknas bli något lägre 2021 beroende på avsaknaden av flera av de statliga stöd som utgick 2020.

Vi kommer förmodligen också att kunna använda oss av färre statliga stödåtgärder under 2021, vilket gör att det blir svårt att få det att gå ihop.

De statliga stödåtgärderna har bidragit till att resultatet inte blev så illa som vi från början förutsåg.

Resultatet har inte påverkats av pandemin. Minskade intäkter har balanserats av minskade utgifter samt statligt stöd enligt nedan.

Reduktion av arbetsgivaravgift och ersättning för sjuklönekostnader

Alla arbetsgivare fick kraftig nedsättning av arbetsgivaravgiften under perioden mars–juni 2020. För många rörelsefolkhögskolor var denna kostnadsreducering den största och viktigaste stödinsatsen. Totalt uppgick kostnadsreduceringen till 49 miljoner kronor. Ingen regionfolkhögskola

uppgger att de har fått ta del av den reduktion som regionen fått för folkhögskolans anställda.

Så gott som alla folkhögskolor, men i lägre grad regionfolkhögskolorna, tog emot ersättningen för sjuklönekostnader, till ett samlat värde av 11,8 miljoner kronor.

Korttidsarbete

49 procent rörelsefolkhögskolorna – 53 av 109 som svarat på den sista enkäten – har under 2020 använt sig av det statliga stödet för korttidsarbete och har kunnat permittera personal. De flesta permitterade tillhör funktioner som administration, internat, kök, fastighet och vaktmästeri. Endast en liten del av de permitterade är pedagogisk personal. Eftersom de lärartäta långa kurserna har fortsatt har det ofta inte varit aktuellt att permittera pedagogisk personal. De har snarare fått mer att göra genom införandet av distansstudier.

Det erhållna stödet fram till och med januari 2021 uppgick till 26,5 miljoner kronor. Stödet för korttidsarbete dämpar i praktiken förluster som hör samman med kortkursverksamhet, konferensverksamhet etc.

Korttidsstödet kan sökas även under 2021, åtminstone till och med juni.

Eftersom regionerna inte omfattas av möjligheterna till korttidsarbete har inte de offentligägda folkhögskolorna kunnat ta del av stödet.

Hyresreduktion

Endast fyra folkhögskolor, samtliga rörelseägda, tog emot hyresreduktion under 2020, till ett totalt belopp på 1,5 miljoner kronor.

De folkhögskolor som hyr sina lokaler av en hyresvärd, vilken även kan vara ett eget fastighetsbolag, kunde för perioden april–juni 2020 få en hyresrabatt delfinansierad av det stöd för hyresreduktion som är riktat till ett urval branscher enligt förordning (2020:237), under förutsättning att hyresvärden var beredd att göra ett sådant avtal. Kompensationen gavs med högst 50 procent av den nedsatta fasta hyran, men högst 25 procent av den ursprungliga fasta hyran. Ansökan skulle göras av hyresvärden. Detta stöd planeras återkomma under våren 2021.

De näringsgrenskoder (SNI) som berör folkhögskolorna är 551 (Hotellverksamhet med restaurangrörelse, Drift av konferensanläggningar och Hotellverksamhet utan restaurangrörelse), 552

(Vandrarhemsverksamhet och Stugbyverksamhet med mera), 559 (Annan logiverksamhet) samt 561 (Restaurangverksamhet).

Ett hinder har varit svårigheter att veta om folkhögskolorna ingår i den kategori som kan få hyresreduktion. Många folkhögskolor med konferensverksamhet är bara registrerade på en SNI-kod för folkhögskoleverksamhet, vilket gjort att man initialt trott att folkhögskolorna inte kan ta del av detta stöd. Boverket har rätat ut frågetecknet, och har meddelat att SNI-kod inte är det avgörande kriteriet för att ha rätt till stödet, utan det avgörande är att den sökande faktiskt bedriver verksamhet inom någon av de branscher som stödet är riktat till.

Många folkhögskolor äger dock sina egna fastigheter och kan därför inte ta del av hyresreduktionen. Regioner har kunnat söka stödet för hyresreduktion för hyresgäster inom de avsedda branscherna; dock är det oklart om det varit tillämpligt på de offentligägda folkhögskolorna. Ingen regionskola har mottagit hyresreduktion.

Omställningsstöd

Omställningsstödet är ett stöd för att kunna bära fasta kostnader och gällor för en rad olika perioder om en eller två månader, med början från mars 2020 och sträcker sig åtminstone till och med juni 2021. Stödet ges om det funnits ett omsättningstapp som varit större än en viss procentsats, olika för olika perioder, jämfört med samma period 2019. Som fasta kostnader räknas hyra, leasing, räntor, värdeminskning på anläggningstillgångar, el, värme, vatten, internet, telefoni, försäkringar etc., men inte lönekostnader. När omsättningstappet beräknas ska inte bidrag vara med, vilket var oklart från början. Det visade sig också att folkhögskolor som hade mer än 75 procent av intäkterna från bidrag inte var berättigade till stödet. Inte heller folkhögskolor inbäddade i annan organisation kunde få stödet om inte hela den juridiska personen uppfyllde villkoren.

Många folkhögskolor har sökt eller tänkt söka omställningsstödet, men fått nej eller upplevt att ansökningsförfarandet varit för komplicerat i förhållande till det stöd man uppfattat att man skulle kunna få.

Enligt enkätsvaren i januari 2021 hade 26 av 109 rörelsefolkohögskolor fått omställningsstöd på sammanlagt 11,1 miljoner kronor för perioderna från mars till och med juli 2020. Två folkhögskolor hade ännu inte fått svar, och deras ansökningar uppgick till 390 000 kronor. Tre folkhögskolor hade fått avslag på ansökan. Resten ansåg inte att de behövde stödet eller bedömde att de inte skulle uppfylla villkoren.

Regionfolkhögskolor har inte kunnat söka omställningsstödet. Av de särskilda statliga pandemistöd som regionerna erhållit har, av enkätsvaren att döma, endast två rörelsefolkhögskolor mottagit stöd, till ett sammanlagt belopp om 1,2 miljoner kronor.

6 Pandemistöd och framtidsutsikter

Pandemin har påverkat många folkhögskolor under 2020 och 2021. Den långsiktiga påverkan är svår att bedöma, men risker finns för kännbara konsekvenser för lång tid framöver. Folkbildningsrådet har verkat för både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder för att dämpa de negativa följderna av pandemin. Hur folkhögskolorna ser på framtidsutsikterna framgår av rapportens avslutande avsnitt.

Folkbildningsrådets bedömningar

Folkbildningsrådet har löpande beskrivit folkhögskolans läge och bedömt utbildningsformens behov av resurser för att både klara konsekvenserna av pandemin och för att kunna spela en roll efter pandemin.

Bedömning fram till juni 2020

Nedanstående citat är ur den skrivelse som Folkbildningsrådet tillställde Utbildningsdepartementet i slutet av juni 2020.

Sammanfattning och bedömning

Folkbildningsrådet har följt folkhögskolornas utveckling under pandemin. En från början ansträngd situation har stegvis förvärrats. Allmän och särskild kurs har förutom införandet av distansundervisning inte påverkats i nämnvärd grad. Pedagogisk personal har inte permitterats. De stora effekterna består i ett kraftigt minskat antal korta kurser och i intäktsbortfall för internat, kök, konferens, uthyrning med mera. Ett flertal folkhögskolor har viktiga intäkter från dessa källor.

Folkbildningsrådets bedömning är att många folkhögskolor sedan länge kämpat med att få ekonomin att gå ihop och att alla intäkter har stor betydelse. Efter pandemin finns stora förväntningar på att folkhögskolorna ske leverera utbildningar, och behovet av folkhögskolans insatser kanske är större än någonsin. Söktrycket på kurserna uppges öka just nu.

Folkbildningsrådet bedömer att folkhögskolorna påverkas i sin förmåga även genom mindre intäktsbortfall. Det vore olyckligt om inte alla folkhögskolor de kommande åren kan arbeta

med full kapacitet. För att kunna göra det måste de kunna bevara folkhögskolornas infrastruktur och inte tvingas ställa om. En omställning av verksamheten skulle för många folkhögskolor innebära en reducering av förmågan då de olika delarna hör samman i en folkhögskolemiljö. En omställning innebär ett internt fokus under en tid då folkhögskolornas utåtriktade och uppsökande roll är mycket betydelsefull.

Om folkhögskolorna ska vara en del av lösningen och inte tappa i kapacitet är Folkbildningsrådets bedömning

att folkhögskolor som tappat verksamhet under pandemin ska kompenseras

att folkhögskolemiljön och folkhögskolornas infrastruktur med ett samspel mellan olika verksamheter inte får rubbas i grunden och därför bör stödjas i rådande situation

att en långsiktig satsning behövs för att minska folkhögskolornas sårbarhet genom ett ökat generellt statsbidrag från 2021 och framåt. Detta behov har vi tidigare framfört i vårt budgetunderlag 2021–2023. Pandemins effekter gör behovet än större.

I skrivelsen till Utbildningsdepartementet framförde Folkbildningsrådet att den infrastruktur som flertalet folkhögskolor byggt – där lokaler, funktioner och kompetensförsörjning för kurser och annan verksamhet är integrerade med varandra oavsett finansiering – var hotad som ett resultat av den pågående pandemin. Det statliga omställningsstödet bedömdes bara ersätta delar av de minskade intäkterna. Följden ansågs bli att internat kan läggas ner, lokaler avvecklas och personal sägas upp.

Folkbildningsrådets bedömning i juni 2020 var att de statliga generella stöden skulle komma att ha en viss dämpande effekt på den ekonomiska kris som många folkhögskolor var på väg in i. Tre ytterligare åtgärder önskades. Dels önskades ett kapacitetsstöd på 34 miljoner kronor som skulle göra det möjligt att både skydda folkhögskolor som drabbats av minskat antal korta kurser och medge tilldelning av nya medel till folkhögskolor som lyckats öka verksamheten. Dels framfördes behovet av ett infrastrukturstöd på 250–350 miljoner kronor för att förhindra att folkhögskolor kommer på obestånd och för att säkerställa att alla folkhögskolor skulle kunna verka i full förmåga i stället för att gå in i en omställningsperiod. Slutligen önskades en satsning på folkhögskolornas långsiktiga hållbarhet genom en ökning av deltagarveckans värde, det vill säga nya medel utan krav på ökat antal utbildningsplatser, med argumentet att folkhögskolornas verksamhet sedan länge är underfinansierad.

Bedömning under sommaren och början av hösten 2020

Folkbildningsrådet hade under sommaren och början av hösten underhandskontakter med Utbildningsdepartementet. Bland annat beskrevs med diagram att folkhögskolorna varje år sedan 2009, med undantag för 2018, i snitt redovisat ett underskott på 500 000 kr för folkbildningsverksamheten (detta innebär inte att alla folkhögskolor gått med förlust, utan att den samlade förlusten ger detta snitt), vilket visar att övrig verksamhet kan vara avgörande för att få ekonomin att gå ihop. I en skrivelse den 11 augusti gavs exempel på drabbade folkhögskolor och delgavs beräkningar som visade att omställningsstödet endast får en mindre effekt eftersom folkhögskolorna har stora personalkostnader (de utgör i snitt två tredjedelar av totala kostnader) och dessa inte får räknas in i underlaget. Folkbildningsrådet betonade vikten av ett förlängt omställningsstöd och samtidigt upprepades det tidigare önskemålet om ett riktat stöd till folkhögskolorna.

Efter att skrivelsen hade sänts till Utbildningsdepartementet beslutades om en förlängning av det generella omställningsstödet. Tröskeln för att ta del av stödet har både höjts och sänkts för olika ansökningsperioder. När denna rapport skrivs finns ännu inga uppgifter om hur mycket omställningsstöd folkhögskolorna fått från och med augusti 2020. Men utifrån enkätsvaren är slutsatsen att omställningsstödet kommer att ha liknande betydelse som under mars–augusti 2020, det vill säga en viss dämpande men inte avgörande betydelse.

Regeringens höständringsbudget och budgetpropositionen för 2021 innehöll inget nytt stöd till folkhögskolorna utöver 16 miljoner kronor enligt tidigare plan för kvalitetshöjande insatser.

Den 24 september svarade Folkbildningsrådet på ytterligare frågor från Utbildningsdepartementet om läget inom folkhögskolan. I svarsskrivelsen pekades bland annat på att antalet anvisningar från Arbetsförmedlingen minskat betydligt för vissa folkhögskolor. Frågan om konkurs var inte aktuell för någon folkhögskola vid denna tidpunkt, även om flera hade flaggat för risken. Folkbildningsrådet beskrev ett försämrat läge 2021 för folkhögskolorna och betonade att rådets budgetunderlag för 2021–2023 innehåller ett äskande om 166 miljoner kronor som en förstärkning utifrån behov, en bedömning som gjordes redan före pandemin.

Bedömningen vintern 2020–2021

Den 16 december 2020 fick statsrådet Anna Ekström en skrivelse från Folkbildningsrådet om folkhögskolornas behov av stöd. Där beskrevs dels den resursbrist som sedan länge finns hos folkhögskolorna, dels den förvärrade situation som pandemin fört med sig. En snabbenkät som gjorts i december visade på ett intäktsstapp på över 300 miljoner kronor. Samtidigt hade det statliga omställningsstödet vid denna tidpunkt endast betalats ut till elva folkhögskolor till ett samlat belopp om 4 miljoner kronor, ett tecken på att detta stöd inte varit designat för folkhögskolornas intäktsstruktur.

Här återges delar av skrivelsen:

Stora konsekvenser för folkhögskolornas kapacitet

Intäktsbortfallet 2020 kommer inte att kunna kompenseras med de generella statliga stödinsatserna och kostnadsreducerande åtgärder. En omfattande omställning kan komma att krävas. Folkhögskolor har redan påbörjat åtgärder såsom att göra sig av med lärare, lokaler och olika funktioner. - - -

Stora förväntningar på folkhögskolorna efter pandemin

Förväntningarna på folkhögskolorna har de senaste åren stegvis ökat och nya resurser har skjutits till för denna utbildningsform. Det finns en hög tilltro till att folkhögskolorna utöver rollen att vara bildnings- och utbildningsaktör för civilsamhällets och kulturens behov också kan göra betydande samhällsinsatser på andra viktiga områden. Behörighetsgivande kurser och yrkesutbildningar har länge ingått i utbudet och det senaste decenniet har olika former av etableringsinsatser blivit en stor och självklar del av folkhögskolornas verksamhet.

Folkhögskolorna har uppenbarligen svarat upp väl mot förväntningarna. Att folkhögskolan lyckas med sin uppgift beror på folkhögskolans pedagogik med mindre grupper, med hög lärartäthet, ofta med tillgång till internat och med en i övrigt genomtänkt pedagogisk miljö. Detta är resurskrävande.

Efter pandemin finns stora förväntningar på att folkhögskolorna ska leverera utbildningar, inte minst som arbetsmarknadsåtgärder. Behovet av folkhögskolans insatser är större än någonsin.

Behov av stöd

Om folkhögskolorna ska vara en del av lösningen och inte tappa i kapacitet är Folkbildningsrådets bedömning att folkhögskolor som drabbats under pandemin ska kompenseras och att folkhögskolemiljön och folkhögskolornas infrastruktur med ett samspel

mellan olika verksamheter inte får rubbas i grunden och därför bör stödjas i rådande situation. Därtill behövs en långsiktig satsning för att minska folkhögskolornas sårbarhet genom ett ökat generellt statsbidrag, vilket skulle stärka kärnan i folkhögskolornas infrastruktur.

Folkbildningsrådet framförde att det för hela 2020 fanns ett behov av ett infrastrukturstöd om 300 miljoner kronor och dessutom för våren 2021 minst 150 miljoner kronor.

Folkhögskolorna om framtidsutsikterna

Kontrasterna är stora då folkhögskolorna berättar om sina framtidsutsikter. Folkhögskolor som inte drabbats så mycket ekonomiskt av pandemin är mer optimistiska. Men hos många av de övriga finns en oro för framtiden.

Här är några röster som belyser detta och som får avsluta rapporten:

Sammantaget är förutsättningarna i dagsläget för att skolan ska överleva mycket osäkra.

Allt har påverkats, framtiden kommer att få skrivas om. Vi tror och hoppas att vi till hösten kan återgå i någorlunda normalläge och överleva denna pandemi. Men vi "lånar av framtiden" i form av bristande underhåll och genom att skjuta på kostnader. Så vi kommer få betala av denna pandemi länge.

Skolans ekonomiska framtidsförutsättningar har inte påverkats av pandemin.

Som folkhögskola är våra ekonomiska framtidsförutsättningar alltid osäkra. Dels för att statsbidragssystemet är underfinansierat, dels för att vi inte har ett kapital som motsvarar behovet av att kunna möta en kris. Pandemin påverkar därför på alla områden: investeringar i fastigheter så som renoveringar, införskaffande av inventarier. Vi förlorat personal samt står i ett skede då nyrekrytering av personal behövs. Med en sviktande ekonomi samt förlust av kompetens och behov av rekrytering kan verksamheten drabbas hårt. En skör situation har fördjupats och kan innebära att delar av nödvändiga investeringar och rekryteringar inte kan genomföras. På kort eller lång sikt ett svårt scenario.

Vi har inte kunnat underhålla byggnaderna, inte kunnat anställa marknadsförare och behövlig adm. personal, vi kan inte utveckla verksamheten.

På lång sikt kan regionens/huvudmannens dåliga ekonomi på grund av Pandemin innebära ett sänkt huvudmannabidrag.

Vi är en internatfolkhögskola inrymd i egna fastigheter. Det är en verksamhet som är omöjlig att driva enbart med bidrag på nuvarande nivåer. Vi står och faller med sidoinkomster från, hotell, vandrarhem, konferens, restaurang, etc. Den verksamheten är för närvarande helt död. Att hitta sidointäkter som skulle kompensera bortfallet är uteslutet, i så fall hade vi redan ägnat oss åt dem. Om pandemin tvingar fler till att gå på folkhögskola så är ju det bra för många, för oss gör det ingen skillnad eftersom alla kurser redan innan är fulla.

Vi tror att folkbildningen kommer att vara en av de viktigaste aktörerna post corona i uppbyggnaden av samhället.
